

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Гарбадин Андрій Стефанович
Мотрен Святослав Миколайович

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

**“ПОЛІТИКО-ФІЛОСОФСЬКА ЕКЗИСТЕНЦІЯ В ХУДОЖНІЙ
ЛІТЕРАТУРІ”**

для студентів четвертого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів 2022

Затверджено на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки

Протокол №12 від 28. 06. 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету

Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни.....	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни.....	6
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	9
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література	11
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	13
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....	13
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам	14
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку).....	15

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань</u> 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова
	<u>Спеціальність</u> 052 «Політологія»	
Модулів – 1		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 1		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 90		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	<i>Лекції</i>
		26 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		13 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		51 год.
<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>		
<i>Вид контролю: залік</i>		

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни навчальної дисципліни

Навчальний курс „Політико-філософська екзистенція в художній літературі” є вибірковою дисципліною студентів-бакалаврів спеціальності “Політологія”. Вона викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Дисципліна покликана забезпечити ґрунтовні знання у царині художньої літератури, зокрема тих її частинах, де вона дотикається до розгляду і осмислення множини аспектів політико-філософського буття. Особлива увага під час вивчення курсу „Політико-філософська екзистенція в художній літературі” приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отриманні знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем

Курс спрямований на усебічне ознайомлення з аксіологічним виміром політичної, соціально-історичної дійсності, вираженням крізь призму образів художньої літератури, осягнення суті і специфічних форм вияву філософських, суспільних, політичних, культурних цінностей, а також критичний огляд пов'язаних з ними ідеологічних установок.

Мета курсу – формування уявлення про проблеми політологічного змісту, концептуалізовані за допомогою засобів художньої літератури, осмислення жанрів художнього твору як інструментів політико-філософської рефлексії, ознайомлення з працями авторів, аналізування їхніх стилів, творчих інтенцій, виведених ними символічно-смыслових образів.

За результатами вивчення дисципліни студенти мають:

- **знати:** твори, у яких порушуються проблеми політико-філософської екзистенції;
- особливості біографії, особистісних рис авторів художньо-літературних праць пропорційно до того, наскільки вони зумовили їхню творчість – манеру, напрям, змістове наповнення;
- типажі героїв, характери персонажів, ступінь їхньої відповідності «духу часу» – актуальному ідейно-символічному вираженню часово-просторового контексту (хронотопу);
- визначення символічного «Я – політичного», конкретні літературні образи, котрі його уособлюють;
- ідеї науковців, учених – представників гуманітарних та суспільствознавчих дисциплін, котрі зверталися до літературних і міфологічних ілюстрацій задля унаочнення своїх концепцій (e.g. Е. Фромм, З. Фрейд, О. Шпенглер);
- зразки філософсько-літературного жанру, представлені різними національними традиціями та тематичними течіями: О. де Бальзак, В. Гюго, Е. Золя, Г. де Мопассан, Р. Роллан, Ф. Стендаль; Г. Бьолль, В. Гьоте, Г. Манн, Т. Манн, Е. М. Ремарк, Л. Фейхтвангер; Г. Гессе, С. Цвейг; Т. Драйзер, Дж. Лондон, Г. Мелвілл, Дж. Стейнбек, Ф. С. Фіцджеральд, Е. Хемінгвей; Дж. Голсуорсі, Ч. Діккенс; А. Камю, Г. Марсель, Ж. П. Сартр; М. Бахтін, М. Бердяєв, М. Бубер, К. Ясперс;
- значення терміну «роман-ріка» (Р. Ролан);
- **вміти:** аналізувати твори на предмет наявності у них проблематики політико-філософської екзистенції;
- характеризувати і порівнювати між собою типажі, образи героїв, їхні долі, інтерпретувати їх на фоні соціально-історичного контексту;
- трактувати описані у творах ідеологічні установки, цінності, спектр нормативних устоїв суспільної свідомості, притаманні їй архетипи; пояснювати, з огляду на це, сутність явища/поняття колективного-несвідомого.

Після успішного завершення курсу студент набуде:

- **спеціальних компетентностей:**

- Розуміння особливостей розвитку політичних вчень в країнах світу та Україні в різні періоди їх існування.
- Розуміння філософських, правових, соціокультурних та економічних основ політичного життя.
- Розуміння теоретичних основ інтерпретації феноменів політичної еліти та лідерства, концепцій політичної поведінки та культури.
- Здатність аналізувати місце людини, соціальних груп в політичних процесах в глобалізованому світі, прослідковувати політичні аспекти соціокультурних відносин та їх вплив на формування ідентичності громадян

Програмні результати навчання:

- Встановлювати логічні зв'язки та аналізувати взаємозалежність між соціокультурними особливостями суспільства та розвитком його політичної системи.
- Аналізувати основні напрямки та принципи розвитку політичних ідей, концептів та теорій, їх місця в загальній філософсько-науковій структурі політичного знання.
- Аналізувати сучасні соціокультурні процеси та їх вплив на розвиток національних політичних систем та міжнародної системи.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	Денна форма				
		у тому числі				
1	2	л.	п./с.	лаб.	інд.	сп.
3	4	5	6	7		
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Американська літературна традиція. Романтичний реалізм Дж. Лондона.	9	2	1	-	-	5
Тема 2. Американська літературна традиція. Соціально-філософська іронія О. Генрі.	9	2	1	-	-	5
Тема 3. Американська літературна традиція. «Марнота марнот» або трагікомічність людського існування, відображена у повістях Т. Драйзера.	9	2	1	-	-	5
Тема 4. Американська літературна традиція. Світовідчуття втраченого покоління. Е. Хемінгуей.	9	2	1	-	-	5
Тема 5. Австрійська літературна Традиція. Психологізм С. Цвейга.	9	2	1	-	-	5
Тема 6. Літературна традиція Франції. Лірично-романтична проза О. де Бальзака.	9	2	1	-	-	5
Тема 7. Літературна традиція Франції. Романтично-героїчна проза Стендаля.	9	2	1	-	-	5
Тема 8. Німецька літературна традиція. Незмінне в історичній плинності очима Е. М. Ремарка.	9	4	2			5
Тема 9. Німецька літературна традиція. Екзистенціалізм Г. Бьолля.	9	4	2			5
Тема 10. Зарубіжна класика ХХ ст.	9	4	2	-	-	6
Разом – Змістовний модуль 1	90	26	26	-	-	51
РАЗОМ	90	26	13	-	-	51

4. Основна та додаткова література

Для засвоєння матеріалу дисципліни необхідно опрацювання таких джерел та літератури:

Для засвоєння матеріалу дисципліни необхідно опрацювання таких джерел та літератури:

- **Основна:**

Тема 1.

Джек Лондон

Повні тексти творів

<https://www.ukrplib.com.ua/world/author.php?id=12>

Тема 2.

О. Генрі

Повні тексти творів

<https://www.ukrplib.com.ua/world/author.php?id=103>

Тема 3.

Теодор Драйзер

Повні тексти творів

<https://www.ukrplib.com.ua/world/author.php?id=249>

Тема 4.
Ернест Хемінгуей (Гемінгвей)
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=4>

Тема 5.
Стефан Цвейг
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=490>

Тема 6.
Оноре де Бальзак
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=22>

Тема 7.
Стендаль
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=115>

Тема 8.
Еріх Марія Ремарк
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=8>

Тема 9.
Генріх Белль
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=170>

Тема 10.
Джеймс Олдрідж
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=144>

Олександр Купрін
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=43>

Ярослав Івашкевич
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=376>

Марк Твен
Повні тексти творів
<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=128>

Додаток. Тема 1.
Джек Лондон. Люди безодні (збірка)
https://royallib.com/read/london_dgek/lyudi_bezdni.html#0

Додаток. Тема 3.
Теодор Драйзер. Усі твори автора
https://royallib.com/author/drayzer_teodor.html

Звільнення (збірка)
Дванадцять (збірка)
Фарби великого міста (збірка)

Ланцюги (збірка)

Додаток. Тема 7.

Фредерік Стендаль. Усі книги автора

https://royallib.com/author/stendal_frederik.html

Додаток. Тема 10.

Олександр Купрін. Усі книги автора

https://royallib.com/author/kuprin_aleksandr.html

Поєдинок, Суламіф, Олеся, , Гранатовий браслет, Молох, Яма

Ярослав Івашкевич. Усі твори автора

https://royallib.com/author/ivashkevich_yaroslav.html

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Американська літературна традиція. Романтичний реалізм Дж. Лондона.

Північна глуш. Біла безмовність. Люди безодні.

Основні поняття: романтизм, реалізм, воля до життя, природне середовище, західна культура, автентична цивілізація, корінні народи, мужність, мудрість, хитрість, підступ.

Тема 2. Американська літературна традиція. Соціально-філософська іронія О. Генрі.

Голос великого міста.

Основні поняття: соціальні контрасти, майнова поляризація, іронія, відданість, вірність, дружба, кохання, філантропія, фатум.

Тема 3. Американська літературна традиція. «Марнота марнот» або трагікомічність людського існування, відображена у повістях Т. Драйзера.

Фарби великого міста.

Основні поняття: трагедія, комедія, індустріалізація, провидіння, етика, віра, раціо, американська мрія.

Тема 4. Американська літературна традиція. Світовідчуття втраченого покоління. Е. Хемінгуей.

Людину не перемогти.

Основні поняття: втрачене покоління, мир, війна, фрустрація, депресія, життєствердний оптимізм, непереможеність.

Тема 5. Австрійська літературна Традиція. Психологізм С. Цвейга.

Лист незнайомки. 24 години із життя жінки. Амок. Зоряні миті людства.

Основні поняття: рок, фатум, Провидіння, доля, афект, колізія, неминучість, подвижництво, біфуркація, момент істини.

Тема 6. Літературна традиція Франції. Лірично-романтична проза О. де Бальзака.

Таємниці графині де Кадіньян. Ферагюс – очільник деворантів. Батько Горіо. *Обрані розповіді новели.*

Основні поняття: невідворотність, пристрасть, аристократія, дворянство, еліта, інтриганство, світські манери, спокуса.

Тема 7. Літературна традиція Франції. Романтично-героїчна проза Стендаля.

Розповіді і новели

Основні поняття: порив, відчай, «стокгольмський синдром», страх, хоробрість, безстрашність, героїзм.

Тема 8. Німецька літературна традиція. Незмінне в історичній плинності очима Е. М. Ремарка.

Жанр антивоєнного роману. На Західному фронті без змін. Повернення. Чорний обеліск

Основні поняття: мілітаризм, гуманізм, товарицькість, незламність, безрозсудство, вічність, піднесене і земне.

Тема 9. Німецька літературна традиція. Екзистенціалізм Г. Бьолля.

Обрані оповідання

Основні поняття: екзистенціалізм, стійкість, апатія, гонор

Тема 10. Зарубіжна класика ХХ ст.

Життєствердне кредо в оповіданнях Дж. Олдріджа. Криза армійських устоїв передреволюційної Росії А. Купріна. Ігри долі у повістях Я. Івашкевича. Політична сатира М. Твена.

Основні поняття: філософія, політика, екзистенція, солдатчина, муштра, кордіоцентризм, гуманістичні цінності.

6. Теми та зміст семінарських занять навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1

Тема 1. Американська літературна традиція. Романтичний реалізм Дж. Лондона.

(1 год.)

Північна глуш. Біла безмовність. Люди безодні.

Основні поняття: романтизм, реалізм, воля до життя, природне середовище, західна культура, автентична цивілізація, корінні народи, мужність, мудрість, хитрість, підступ.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 2. Американська літературна традиція. Соціально-філософська іронія О. Генрі.

(1 год.)

Голос великого міста.

Основні поняття: соціальні контрасти, майнова поляризація, іронія, відданість, вірність, дружба, кохання, філантропія, фатум.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 3. Американська літературна традиція. «Марнота марнот» або трагікомічність людського існування, відображена у повістях Т. Драйзера.

(1 год.)

Фарби великого міста.

Основні поняття: трагедія, комедія, індустріалізація, провидіння, етика, віра, рацію, американська мрія.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 4. Американська літературна традиція. Світовідчуття втраченого покоління. Е. Хемінгуей.

(1 год.)

Людину не перемогти.

Основні поняття: втрачене покоління, мир, війна, фрустрація, депресія, життєствердний оптимізм, непереможність.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 5. Австрійська літературна Традиція. Психологізм С. Цвейга.

(1 год.)

Лист незнайомки. 24 години із життя жінки. Амок. Зоряні миті людства.

Основні поняття: рок, фатум, Провидіння, доля, афект, колізія, неминучість, подвижництво, біфуркація, момент істини.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 6. Літературна традиція Франції. Лірично-романтична проза О. де Бальзака.

(1 год.)

Таємниці графині де Кадінья. Ферагюс – очільник деворантів. Батько Горіо. *Обрані розповіді новели.*

Основні поняття: невідворотність, пристрась, аристократія, дворянство, еліта, інтриганство, світські манери, спокуса.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 7. Літературна традиція Франції. Романтично-героїчна проза Стендаля.

(1 год.)

Розповіді і новели

Основні поняття: порив, відчай, «стокгольмський синдром», страх, хоробрість, безстрашність, героїзм.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 8. Німецька літературна традиція. Незмінне в історичній плинності очима Е. М. Ремарка.

(2 год)

Жанр антивоєнного роману. На Західному фронті без змін. Повернення. Чорний обеліск

Основні поняття: мілітаризм, гуманізм, товарицькість, незламність, безрозсудство, вічність, піднесене і земне.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 9. Німецька літературна традиція. Екзистенціалізм Г. Бьолля.

(2 год)

Обрані оповідання

Основні поняття: екзистенціалізм, стійкість, апатія, гонор

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

Тема 10. Зарубіжна класика ХХ ст.

(2 год)

Життєствердне кредо в оповіданнях Дж. Олдріджа. Криза армійських устоїв передреволюційної Росії А. Купріна. Ігри долі у повістях Я. Івашкевича. Політична сатира М. Твена.

Основні поняття: філософія, політика, екзистенція, солдатчина, муштра, кордіоцентризм, гуманістичні цінності.

Література

Перелік матеріалів буде запропоновано викладачем перед кожним заняттям

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Американська літературна традиція. Романтичний реалізм Дж. Лондона.	5
2	Тема 2. Американська літературна традиція. Соціально-філософська іронія О. Генрі.	5
3	Тема 3. Американська літературна традиція. «Марнота марнот» або трагікомічність людського існування, відображена у повістях Т. Драйзера.	5
4	Тема 4. Американська літературна традиція. Світовідчуття втраченого покоління. Е. Хемінгуей.	5
5	Тема 5. Процеси демократизації в контексті становлення глобальної політичної системи.	5
6	Тема 6. Літературна традиція Франції. Лірично-романтична проза О. де Бальзака.	5
7	Тема 7. Літературна традиція Франції. Романтично-героїчна проза Стендаля.	5
8	Тема 8. Німецька літературна традиція. Незмінне в історичній плінності очима Е. М. Ремарка.	5
9	Тема 9. Німецька літературна традиція. Екзистенціалізм Г. Бьолля.	5
10	Тема 10. Зарубіжна класика ХХ ст.	6
Разом		51

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, якості виконання домашніх завдань, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни „Політико-філософська екзистенція в художній літературі” оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та контрольний замір знань. Одержаний результат множимо на коефіцієнт 10. За семестр студент набирає до 50 балів.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).
- Есе (письмова робота, оформлена відповідно до вимог).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за контрольний замір знань є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Контрольний замір знань

Контрольний замір знань проводиться відповідно до графіка навчального процесу.

Оцінка виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу. Використовується п'ятибальна шкала оцінювання.

Контрольні заходи з дисципліни „Політико-філософська екзистенція в художній літературі” проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи проводяться у вигляді письмової контрольної роботи. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми контролю: письмові завдання, усні колоквиуми та ін.

До контрольного заходу студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити самостійні завдання, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль

Позитивна оцінка поточної успішності за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни „Політико-філософська екзистенція в художній літературі” передбачена така форма звітності, як залік. Протягом семестру студент може набрати до 50 балів. На заліку – максимально 50 балів. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 26 балів.

Залік може бути виставлений за результатами поточного контролю за результатами співбесіди зі студентом.

Залік проводиться в усній формі.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується заліком, становить за поточну успішність 50 балів. На заліку студент теж може отримати 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Залік
Змістовий модуль 1						50	50
1	2	3	4	5	6		

1, 2 ... 6 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за залікову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	зараховано
4 (добре)	81-89	B	зараховано
	71-80	C	зараховано
3 (задовільно)	61-70	D	зараховано
	51-60	E	зараховано
2 (незадовільно)	25-50	FX	незараховано
	0-24	F	незараховано без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку)

1. Американська літературна традиція. Романтичний реалізм Дж. Лондона.
2. Американська літературна традиція. Соціально-філософська іронія О. Генрі.
3. Американська літературна традиція. «Марнота марнот» або трагікомічність людського існування, відображена у повістях Т. Драйзера.
4. Американська літературна традиція. Світовідчуття втраченого покоління. Е. Хемінгуей.
5. Австрійська літературна Традиція. Психологізм С. Цвейга.
6. Літературна традиція Франції. Лірично-романтична проза О. де Бальзака.
7. Літературна традиція Франції. Романтично-героїчна проза Стендаля.
8. Німецька літературна традиція. Незмінне в історичній плінності очима Е. М. Ремарка.
9. Німецька літературна традиція. Екзистенціалізм Г. Бьолля.
10. Зарубіжна класика ХХ ст.